

ELEONORA EPOSTEN

LOVÖ HEMBYGDSFÖRENINGIS TIDNING

Nummer 1 april, 2011 Årgång 20

Vårt älskade
Världsarv Drottningholm
1661-2011

I detta nummer

Årets första E-post är ett sorgenummer som ni kan se av omslaget. Ett sorgenummer därför att nu verkar Drottningholms och Lovös öde beseplat. Snart är inte denna ö unik längre med sina jordbruk, sitt Världsarv och orörda marker tätt inpå Stockholm, i stora stycken samma kulturbygd som Lovö har varit sedan urminnes tider. Ett avtal har tecknats mellan Vägverket, Ekerö kommun, Riksantikvarieämbetet m.fl. som förlägger båda uppfarterna till Förbifart Stockholm på Lovö, den ena nära kanten av Världsarvet medan tunnlar snart ska borra sig igenom ön med avgastorn som ska sticka upp här och var. En fyrflig väg byggs samtidigt rakt genom Världsarvet. Inte i kanten om ni trodde det, utan rakt igenom. Vi frågar oss vad är det för logik att först försöka rädda Lovö genom en tunnel genom ön istället för broar ovan mark för att sedan bygga stora trafikplatser och göra genomfarten genom Världsarvet ännu större? Vad är det för logik att inte ens vilja titta på andra alternativ till uppfarter, eller att i kommunen rösta ned ett förslag att utreda en tunnel förbi Drottningholm? Kulturens ö vill Ekerö kommun kalla det: Kul tur med bil borde det väl snarare kallas. Byt nu skylten vid bron och rita vägar istället för grönmarker. Men, som ni kan läsa mer i detta nummer, Hembygdsföreningen ger inte upp. Vi kämpar vidare.

Vi presenterar dessutom nya medlemmar i styrelsen, referar vad som hände på årsstämman, fortsätter serien Hus med historia, denna gång om Dyviken. Vi berättar att Prästgården verkar vara räddad. Med andra ord, vi försöker se ljus i denna stund när en unik miljö riskerar gå i graven.

Eleonora-Posten

ISSN 1651-6508

utges av Lovö Hembygdsförening

Postadress: E-posten

c/o Claes Lindahl

Box 188

17802 Drottningholm

claeslindahl@hotmail.com

tel. 070-5891943

Lovö Hembygdsförening

Box 144

17802 Drottningholm

info@lovohembygd.com

www.lovohembygd.com

Plusgiro 8812-0

Ordförandens spalt

Årsstämman blev en trevlig tillställning, inte minst genom Elin Rydströms presentation av prästgårdens ekologiska lantbruk med fina bilder. Som inledande välkomsthälsning tog jag upp frågan om hembygdsföreningens långsiktiga arbete. Det duger inte att bara säga Nej till alla försök att exploatera Lovön. Nej till Förbifarten med de föreslagna trafikplatserna på södra Lovön, Nej till breddningen av väg 261, Nej till Stock-

holms stifts försök att tjäna pengar genom att sälja prästgårdsarrendet. Vi vet att tiden inte står stilla, att förändringar kommer vare sig vi vill eller inte. Vi kan därför inte bara säga Nej till alla förändringar. Då kommer vi att bli överkörda – förändringarna kommer trots våra protester. Vi måste i stället försöka påverka förändringarna. Hur det ska gå till är en prioriterad fråga för styrelsen. Som ganska liten och ensam förening kommer vi ha svårt att lyckas. Därför inbjöd vi ett antal Ekerö- och Lovöföreningar samt kommunala och statliga myndigheter till årsstämman. Några få kom. Det får ses som ett första försök till kontakt, som kan leda till samarbete.

Vi lyckades inte få gehör av Högsta Förvaltningsdomstolen, som anser att regeringen inte brutit mot några rättsregler vid handläggningen av Förbifart Stockholm. Vi måste alltså kämpa vidare. Och vi har flera strängar på vår lyra. Vi fick inte heller något anslag från det statliga anslaget Hus med Historia för underhållet av våra tre byggnader på Hogsta. Länsstyrelsens avslag på vår ansökan motiveras med att det är staten, genom Statens Fastighetsverk, som äger husen och att statliga anslag inte kan gå till statligt ägda hus. Staten kan inte ge bidrag till sig själv. Att ett av husen, Bagarstugan, ägs av Lovö Hembygdsförening imponerade inte. Vi måste fortsätta våra försök att hitta pengar.

År 2011 kallar vi Fornstigens år. Underhållet av Fornstigen är arbetsamt och eftersatt och Fornstigen är en av årets stora prioriteringar. Karin Wahlberg och Fredrik Liljeström har bra idéer och styrelsen är mycket positiv. En idé är att medlemmar som bor i närheten av Fornstigen ska "adoptera" en bit av stigen och hålla den biten i gott skick. Vill du anmäla intresse ringer du Karin eller Fredrik på 759 02 21.

Vi får behålla vårt ekologiska lantbruk på Lovön. Stockholms stift misslyckades i arrendenämnden med att göra sig av med familjen Rydström Se artikeln på annan plats i detta nummer.

Bertil Ottoson

ÅRSSTÄMMAN 2011

Höga snövallar och snö som knarade under fotsulorna – en riktigt härlig vinterkväll - så upplevde vi alla denna kväll i Klockargården den 23 februari. Inomhus jobbade Susanne Wallenberg och Ulrika Wesslau för fullt för att göra i ordning smörgåsar, Karin och Fredrik Liljeström med dottern Ingrid dukade fram koppar och fat, Jan Lefvert ordnade med kaffemaskinen och resten av styrelsen hjälpte till att ta fram bord och stolar och apparater. Klockan sju hälsade ordförande Bertil Ottoson alla medlemmar välkomna. Salen var nästan fullsatt.

Samuel Herthelius valdes till Stämmans ordförande och Antoinette Herthelius Ramsay till sekreterare. Björn Bengtsson och Jörgen Ek valdes att justera kvällens protokoll. Kallelsen var utsänd i stadgeenlig tid - alla hade därmed haft möjlighet att läsa verksamhetsberättelsen och studera ekonomiberättelsen. Samuel gick därför snabbt igenom Verksamhetsberättelsen stycke för stycke och ordet lämnades fritt. Alla syntes nöjda, så Samuel gick raskt över till den ekonomiska berättelsen. Kasaförvaltaren Pertti Hänninen fick ordet och meddelade att det varit en ny och spännande uppgift att ta hand om föreningens ekonomi som detta år visade ett mindre underskott

till följd av 60-års Jubileet. Stämman fastställde det ekonomiska utfallet utan några kommentarer. Revisorerna Ebba Hammarström och Håkan Öjerbring hade studerat alla siffror och godkänt resultatet. I revisorernas frånvaro läste Bertil upp deras berättelse med uppmaningen att lämna styrelsen ansvarsfrihet för 2010 års förvaltning. Årsstämman beviljade enhälligt ansvarsfrihet åt styrelsen för 2010 års förvaltning.

Henric Thörnberg, valberedningens sammankallande, fick ordet. Som första punkt på hans lista gällde val av ordförande på ett år. Valberedningen föreslog omval på ett år av Bertil Ottoson. Bertil valdes enhälligt till hembygdsföreningens ordförande för 2011. Val av halva antalet styrelseledamöter var nästa punkt. Kylli Johannissons, Karin Wahlberg Liljeströms och Claes Lindahls mandattider var slut 2011. Claes hade avböjt återval. Valberedningen föreslog omval på två år av Kylli och Karin. Som tredje person i styrelsen föreslogs nyval på två år av Kim McLelland, boende vid Lunda. Kim var inte närvarande, stämman valde enligt valberedningens förslag.

Kvarstående till år 2012 står Stina Odlinger Haubo och Pertti Hänninen. Fredrik Liljeström hade lämnat styrelsen redan i september 2010.

Som fyllnadsval för Fredrik föreslog Valberedningen nyval på ett år av Maria Halkiewicz. Maria är sedan flera år aktiv i Rädda Lovö-föreningen och bor vid Tillflykten. Maria var inte heller närvarande, men stämman valde enligt valberedningens förslag.

När det gällde suppleanter som enligt stadgarna skall vara tre till antalet, (två väljs på två år och en på ett år), kunde Henric berätta att Susanne Wallenbergs och Rutger von Schéeles mandat på två år var slut 2011. Rutger hade avböjt återval. Under hösten hade Ulrika Wesslau på styrelsens begäran varit suppleant. Ulrika hade avböjt återval. Valberedningen föreslog omval av Susanne och nyval av Sture Frykfors, båda på två år. Sture är medlem sedan många år och driver Lunda Gård. Stämman valde enligt valberedningens förslag. Stämмоordförande Samuel frågade rätt ut i församlingen om ingen skulle vilja vara med? Någon föreslog Ursula Belding. Ursula svarade genast JA och stämman valde in Ursula som suppleant på ett år.

Revisorer väljs på ett år i taget. Stämman omvalde Ebba Hammarström Åström och Håkan Öjerbring som ordinarie revisorer och Jacob Söderberg till revisorsuppleant. Sista punkten för alla val var utseendet av valberedning för 2012 års val. Laila von Schéele och Kajsa Hermodsson hade avböjt återval. Valberedningen föreslog omval av Henric och nyval av Paulina Lindén och Fredrik Jo-

hannesson. Stämman utsåg Henric, sammankallande, samt Paulina och Fredrik som ledamöter.

Nu gällde det beslut om Medlemsavgiften storlek. Stämmans ordförande Samuel meddelade att styrelsen föreslagit oförändrad avgift för 2011. Inga protester hördes!

Bertil tog till orda vid punkten ”Av styrelsen väckta förslag” och lade ut texten kring Verksamhetsplanen för 2011. Inga förslag fanns inskickade från medlemmarna till Stämman.

Under stort glam och skratt avtackades så Claes, Fredrik, Ulrika, Samuel, Nettan, Susanne och Janne för alla goda gärningar under året.

Samuel kunde avsluta Årsstämman genom att överlämna ordförandeklubban till Bertil, som tackade för förtroendet att få leda föreningen ytterligare ett år.

Elin Rydström gjorde sig redo att berätta om Prästgårdens lantbruk och hur och varför familjen Rydström bedriver ett ekologiskt lantbruk.

Elin talade livfullt och kunnigt om glädjeämnen och svårigheter med att driva en ganska liten gård, om möjligheten att kunna sälja får och höns direkt från gården och om bekymmer när räven tog alla hönsen. Ett mycket intressant föredrag där frågor ställdes och besvarades av Elin och pappa Tom. Härliga bilder från livet på gården avrundade en verkligt fin Årsstämmokväll.

Kylli Johannisson

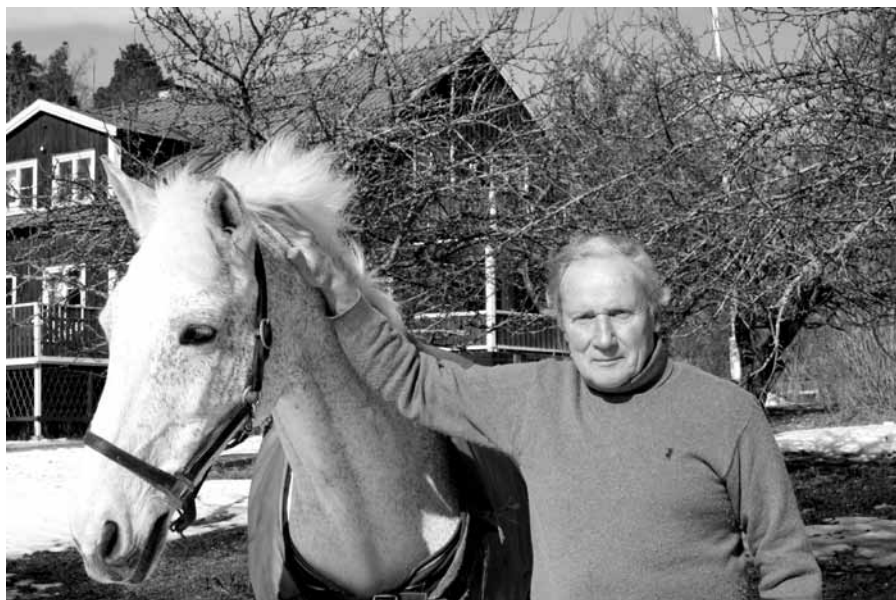
Nya Styrelsemedlemmar

Vid årsstämman 2011 valdes två nya styrelsemedlemmar till föreningen och en ny styrelsesuppleant som ni kan se av protokollet invid. Ny i styrelsen är Kim McLelland som presenterar sig nedan. Också Maria Halkiewicz valdes. Henne presenterar vi närmare i nästa nummer. Som ny styrelsesuppleant valdes Sture Frykfors. Honom kan ni också läsa mer om på följande sida. Good luck säger redaktörn.

Kim McLellan

Jag är uppvuxen i Karlskrona, Blekinge, men har bott i huvudstaden i snart två år och på Lovön sedan i somras. Jag arbetar som arborsit, det vill säga trädvårdare men jag är även utbildad trädgårdsmästare. Kunskaperna om träd och växter hoppas jag kunna använda i omhändertagandet av Lovös fornstig. Fritiden spenderar jag gärna utomhus. Trädgårdsspyssel, hundpromenader och bergsklättring står högt på listan.

Sture Frykfors

Jag är född och uppvuxen i Göteborg och har under mitt arbetsliv flyttat mycket. Vid sidan av arbete var bland fritidens sportsaktiviteter hästsport som aktiv tävlingsryttare klart dominerande. Plötsligt hände det! På tidigt 70-tal dök en möjlighet upp att flytta med springarna till Lovön och Lunda gård. Här fanns en plats med levande landsbygd och bästa förutsättningar att stanna med närhet till storstaden och arbete. Från att jag har varit delaktig i Länsstyrelsens första markplan för Lovö känns det spännande att inom ramen för Hembygdsföreningens arbete få möjlighet att vara med och påverka Länsstyrelsens fortsatta arbete med målet att som reservat bevara vår hembygds tusenåriga bebyggelsehistoria.

Dyviken – ett gammalt färjeläge från 1500-talet

En kall och solig lördag i slutet av mars besökte Lovö hembygdsförenings utsända Dyviken. Karin och Jörgen Ek välkomnade oss och berättade om platsens intressanta historia. Vid Dyviken som ligger på den norra delen av Lovön finns spår efter mänskliga aktiviteter från åtminstone slutet av förhistorisk tid. De äldsta spåren av Dyviksbor är från vikingatid i form av ett litet gravfält med minst fyra gravhögar (RAÄ 94). Från 1500-talet, eventuellt tidigare, och fram till år 1805 fanns här ett färjeläge som sörjde för transporter mellan kungsgårdarna Svartsjö och Drottningholm. Kronan underhöll färjetransporten som gick mellan Dy-

viken och Kungsbryggan på Svartsjölandet. Gustav Vasa hade intresse av färjeförbindelsen då ett myntverk hade etablerats vid Svartsjö. År 1805, när den första broförbindelsen vid Lullehov stod färdig, upphörde Kronans färjetransporter från Dyviken. Till vänster, vid vägen ner till sjön kan man idag se stensträngar som troligen är rester efter bryggfundament. Den gamla vägen, före år 1650, ner till Dyviken och färjeläget gick öster om den nuvarande. Spåren efter den hittar man fortfarande i skogsbrynet. Den finns också utmärkt på 1600-talskartan över Norrby.

Några Hedemorahöns krafsar i en backe och tuppen ger lantlig trivsel.

Del av karta från senare delen av 1600-talet. Lovö Hembygdsförening.

Jörgen och Karin Ek berättar om Dyvikens historia. Foto: Karin Wahlberg Liljeström

Karin är född på Dyvik liksom hennes far, Sven Brewitz, som efter sin far drev trädgårdsmästeriet fram till sin död 1996. Fram till 1960 gick det att livnära sig på trädgårdsmästeriet men då vann rådjuren kampen om blommor och grönsaker. Sven var tvungen att skaffa ett arbete i Sundbyberg att ha parallellt med trädgården.

– Jag är präglad på Dyviken, säger Karin och berättar samtidigt att hon sedan tidig ålder visste att hon inte ville bli trädgårdsmästare, men tycker mycket om att fritidsodla som vuxen. Karin och Jörgen träffades vid Sötvattenslaboratoriet på Lovö redan år 1969. Båda arbetar idag som forsk-

ningsingenjörer på institutionen för tillämpad miljövetenskap vid Stockholms universitet.

Idag bor Karin och Jörgen i den gamla huvudbyggnaden vars bottenvåning byggdes någon gång före 1650-talet. Först under 1990-talet vinterbonade man huset. Att vinterbona var inte så lätt som det låter. Hela huset lyftes med domkrafter och ny grund göts. I ett av husets rum upptäcktes ett lätt sluttande golv av vanliga plana stenar. Där hade hästen haft sin plats med möjlighet att forsla ut diverse rester i en ränna med lucka i väggen. I den äldsta delen av byggnaden fann man dessutom

igensatta gluggar under ytterpanelen – dessa skulle kunna vara mycket gamla ljusgluggar (det finns liknande på medeltida bostadshus vid Upplandsmuseet).

Karin och Jörgen är vana vid blix och dunder. Blixten slår ner minst en gång varje år beroende på att den följer en kraftledning, som slutar i Dyvik. Jordningen en bit från huset räcker inte till för de enorma krafter som finns i blixtnedslagen. Ett blixtnedslag var så kraftigt att propparna i elskåpet klövs. I ett ställverk bortåt Ensta återstod bara stora svarta hål där säkringarna tidigare funnits. De som kom för att reparera hade aldrig sett något liknande.

Att både Karin och Jörgen är intresserad av äldre tider märks. Karin berättar att hon som liten tyckte om att lyssna på de äldres gamla berättelser och även Jörgen berättar att det

historiska intresset fanns redan när han var liten. Tillsammans har de sökt och sammanställt uppgifter kring det gamla Dyvik eller Dyvikstorp som det kallas på 1600-talskartorna. De visar kartor, texter och fotografier och berättar om de olika husens ålder och tidigare utseende.

Nä vi lämnar Karin och Jörgen är det med tankarna på de generationer som har bott på platsen. De första invånarna vid Lovöns nordliga stränder och ängar, 1500-talets färjetrafik och färjkarlar, jordbruket och 1900-talets trädgårdsmästeri och nu Karin och Jörgen som undersöker platsens historia, bevarar, berättar, brukar och för vidare till nästa generation.

Karin Wahlberg Liljeström

Lästips:

Läs mer om Dyviken i Härje Bäärnmans Så minns vi Lovö (1982, nytryck 2003) där Karins far Sven Brewitz berättar om Dyviken.

Ombyggnad av nya huvudbyggnaden, år 1946.

Karin på Dyvikens lastbil. Mamma Linde bredvid, år 1954.

Karins farmors far och mor Lars och Matilda Andersson. De flyttade 1886 från Arboga till Dyviken.

Vi fortsätter att efterlysa gamla bilder till E-Posten. Dessutom har ni, kära läsare, något hus på Lovö eller omkringliggande öar ni vill berätta om, hör av er till redaktörn. Vi lovar att skynda ut med penna och kamera.

Vad händer på Lovö i vår?

Valborgsmässofirande – i parken vid Götiska tornet

Lördag 30 april kl. 21

Traditionen förs vidare ... Brasan tänds kl. 21.00 och Valborgsmässokören sjunger in våren med alla de kända vårsångerna. Körledare är Gocki Sköld-Linge. Tal till våren av Mats Liljefors, bösskramlare samlar in pengar och fyrverkeriet skjuts cirka kl. 21.30. Servering. Brasan släcks kl. 24.

Har du sjungit ”Vintern rasat .., O, hur härligt majsol ler, Glad såsom fågeln” m.fl. ... och ”längtar” att få göra det igen? Välkommen att anmäla dig till: gocki@guidelinge.com; 070-798 42 43.

Övningar sker i Mälaröarnas Waldorfskola. (f.d. Drottningholmsskolan) tisdag 26/4 kl. 18.00–20.30 samt lördag 30/4 kl. 18.00–20.00

Vandring på Drottningholmsmalmen

Lördag 14 maj kl. 10–12

Vandring med fil.dr Karin Wahlberg Liljeström som berättar om Drottningholmsmalmens historia från Hedvig Eleonoras dagar på 1600-talet, Gustav III:s stolta planer för området på 1780-talet, 1800-talets sommargäster, till och med 1900-talet då några av landets skickligaste och mest namnkunniga arkitekter, däribland Peter Celsing och Ralph Erskine kom att forma sina bostäder enligt sin tids ideal och sin skicklighet. Allt detta och lite till kommer vi att ta upp under promenaden bland byggnaderna. Det blir kanske en och annan överraskning också.

Samling vid Hertigarnas stall. Parkering sker enklast på slottsparkeringen.

Rörbydagarna för Ekerö pastorats alla andraklassare

Maj och juni

Alla barn får pröva på att smida en krok. På Rörby får barnen lära sig mycket om linberedning och ullhantering. Anmäl till Kylli 37 45 19 om du vill hjälpa till.

Lovö Hembygdsförenings och Lovö Röda Kors krets

Försommarutfärd till Helgö och Hovgården lördagen den 11 juni

Avfärd kl. 9 från Pressbyrån Drottningholm. Medtaget kaffe intas efter visning av Helgö. Visningen påbörjas kl. 9.30. Eftermiddagen fortsätter vi turen ut på Mäläröarna. Ett vinstrikt lotteri utlovas. Medtag förmiddagskaffe och kläder efter väder. Hemkomst beräknas till ca kl 17.

Arkeologen Linda Wähländer berättar för oss om fornlämningsområdet på Helgö som började växa fram någon gång kring 200-talet e. Kr. År 1954 gjordes fynd som ledde till att man inledde arkeologiska utgrävningar. Vad man hittat spår efter är ett boplots- och verkstadsområde med lämningar efter ett specialiserat metallhantverk, som troligen var knutet till en tidig aristokrati. Helgö utvecklades före och senare parallellt med Birka och Hovgården. Några fynd som gjorts vid Helgö är en Buddhastatyett från nordvästra Indien, en bronskopa från Egypten, sannolikt koptisk, båda daterade till 500-talet och 26 stycken guldfoliebleck, s.k. guldgubbar.

Efter lunch kommer vi att fortsätta vår vandring i de förhistoriska och historiska, Mäläröbornas spår. Vi kommer då att få en visning av Hovgården på Adelsö. Hovgården är en del av världsarvet Birka-Hovgården som år 1993 togs upp på UNESCO:s världsarvslista. Här låg den vikingatida kungsgården med runsten och ”kungshögar” som är förknippad med Birka. Här finns även ruinerna efter Magnus Ladulås Alsnöhus.

Kostnad: 200 kronor för pensionerade medlemmar i Lovö hembygdsförening/Lovö Röda korskrets, 300 kronor för icke pensionerade medlemmar i Lovö hembygdsförening/Lovö Röda korskrets och 400 kronor för icke-medlemmar. Inbetala till plusgiro 8812-0.

Anmälan senast 1 juni till Karin Wahlberg Liljeström 759 02 21 eller Eva Ottoson 759 03 26.

Försvaret av Lovön fortsätter – trots alla motgångar

Följande citat är den deprimerande avslutningen av Högsta Förvaltningsdomstolens avslag på vårt och andras överklagande av Förbifart Stockholm:

”Högsta förvaltningsdomstolen finner att det i målet inte kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som finns i ärenden av förevarande slag eller att det vid handläggningen förekommit något fel som kan ha påverkat utgången i ärendet. Regeringens beslut kan således inte anses strida mot någon rättsregel på det sätt som sökandena har angett. Det framgår inte heller klart av omständigheterna att beslutet på annat sätt strider mot någon rättsregel. Regeringens beslut ska därför stå fast.”

Måste vi ge upp nu? Ska vi som utslitna och väluppfostrade slavar lägga huvudet tillrätta på stupstocken för att bespara överheten ansvaret för vår försörjning under livets slutskede?

Nej, Nej och åter Nej! Men vilka vapen har vi kvar?

Högsta Förvaltningsdomstolens dom handlar enbart om att Regeringen inte anses ha brutit mot några rättsregler vid handläggningen av Förbifart Stockholm. Det finns fortfarande flera möjligheter att stoppa

Förbifart Stockholm. Domen har analyserats och det finns grund för att ta fallet vidare till EU-domstolen, som inte är lika känslig för påtryckningar som Högsta Förvaltningsdomstolen. Vi måste nu fråga oss: Hur stor är sannolikheten att vinna och hur mycket skulle det kosta?

Sedan kommer frågan om Vägverket/Trafikverket följt villkoren i regeringens beslut att tillåta byggandet av Förbifarten. Ett sådant överklagande har vi redan förberett genom advokat Per Björkmans skrivelse till Vägverket med varningen att om någon trafikplats läggs på Lovön kommer vi att överklaga hela Förbifartsprojektet. Advokatbyrån Björkman sägs bara ta mål som man tror sig kunna vinna. Grunden för överklagandet är följande formuleringar i regeringsbeslutet:

Förbifartens trafikplatser ”planeras i ett landskap med mycket höga natur- och kulturvärden. Den förordade vägkorridoren berör världsarvet Drottningholm och Natura 2000-området Edeby ekhage samt områden av riksintresse enligt 3 och 4 kap. miljöbalken” Regeringen förutsätter ”att negativa konsekvenser för naturmiljön, kulturmiljön samt landskapets övriga värden och funktioner så långt möjligt begränsas.”

Regeringsbeslutet borde alltså innebära att Trafikverket lägger trafikplatserna eller trafikplatsen på Lindö. Men där härskar familjen Wallenberg med Peter Carpelans somvapendragare. De siamesiska tvillingarna kräver i brev till Trafikverkets generaldirektör att trafikplatserna ska ligga på Lovön, bl.a. med den bakvända motivering- en att trafikplatser på södra Lovön skulle skydda världsarvet Drottningholm bättre än trafikplats på Lindö!

Vi stärks av att UNESCO:s expertorganisation i Sverige (ICOMOS, International Council on Monuments and Sites) med uppgift att vaka över hur den svenska regeringen sköter sitt ansvar för våra världsarv anser att Drottningholms världsarvs- status riskeras om Förbifartens anslutningar till Ekerövägen byggs på södra Lovön.

Världsarvskonventionen (1972) säger att världsarv är en oersättlig tillgång, inte bara för landet det ligger i utan för mänskligheten som helhet. Enligt den av Sverige ratificerade konventionen har Sverige som nation åtagit sig att för all framtid skydda, bevara och vårda världsarvet Drottningholm till förmån för kommande generationer.

Den 7 december 2009 skrev ICOMOS till både Vägverket (nuvarande Trafikverket) och Ekerö kommun. Ur brevet:

”ICOMOS SWEDEN avråder starkt Vägverket från att genomföra i arbetsplanen redovisade anslutningar till väg 261 och därmed sammanhängande breddning av vägen genom Världsarvet Drottningholm. ICOMOS SWEDEN avråder starkt Ekerö kommun från att framhärda

ILLUSTRATION: PETER TUCKER

i sitt krav på breddning av väg 261 som villkor för förbifarten. Risken är annars mycket stor att områdets Världsarvsstatus dras tillbaka. Det ses som särskilt allvarligt när vi i västvärlden inte tar hand om våra världsarv.”

”Förbifarten med dess av- resp uppfarter på Lovö bör rimligtvis dras så nära den bebyggelse som de avses att betjäna, som det överhuvudtaget är möjligt. För att skona Lovös kulturlandskap och för att fler människor ska välja att utnyttja förbifarten är det nödvändigt att anläggningen placeras betydligt närmare Tappström.”

Regeringen har i sitt beslut uttryckligen förutsatt att för anslutningen till väg 261 ett alternativ väljs som med lämpliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått förenar stort hänsynstagande till områdets natur- och kulturvärden.”

I brevet avslutande stycke sägs: ”ICOMOS SWEDEN finner det högst anmärkningsvärt att en statlig myndighet och en kommun genom kortsiktig planering när det gäller detaljer i helheten äventyrar dess världsarvsstatus. Internationellt vore det en stor prestigeförlust om Sverige förlorar sitt kanske mest uppmärksammade världsarv.”

Efter 1 ½ år har varken Trafikverket eller Ekerö kommun besvarat brevet. Sjukt!

Trafikverkets arbetsplan offentliggörs under våren/sommaren 2011. Den ställs ut, troligen på våra biblio-

tek, och det blir en ny remissomgång. Samtidigt med arbetsplanen kommer en MKB, miljökonsekvensbeskrivning, som också kan överklagas. Andreas Carlgren och Trafikverket har den märkliga uppfattningen att en ökning av antalet bilar med 80 % fram till 2030 kommer att minska utsläppen av växthusgaser!

”Det är inte vägar som orsakar utsläpp utan bilar” säger vår tidigare vän Andreas Carlgren och påstår rakt ut i luften att bilarna om 20 år kommer att vara fossilbränslefria, d.v.s. vi kommer bara att köra elbilar. Den uppfattningen är han ganska ensam om. Inte ens bilindustrin tror på det och forskningen säger att mindre än 10 % av bilarna är elektriska 2030. Vill man ytterligare torpedera Andreas Carlgrens dröm kan man fråga sig om inte den ökade produktionen av elektricitet måste orsaka högre utsläpp av växthusgaser? Jojomensan! Vattenfalls nordtyska investeringar i brunkolkraftverk är den mest förorenande elproduktion som finns i världen. Dessutom är ungefär 80 % av världens elproduktion fossilbränsleberoende. Elen kommer alltså inte alls ren och fin från två hål i väggen!

Arbetet med remisser och överklaganden skriver jag i samarbete med ett tjugotal andra organisationer. Efter diskussion i styrelsen skickar vi remissen till Trafikverket, som gör en sammanställning och (förhoppningsvis) korrigerar de värsta missgreppen.

Organisationerna arbetar även med opinionsbildning i olika fora, exempelvis en diskussion på ABF-huset lördagen den 16 april under rubriken ”Stockholm, mina drömmars stad.”

Bertil Ottoson

STOCKHOLM, VÅRA DRÖMMARS STAD

Hur vill du ha den? Politiker, stadsplanerare och forskare ger sina visioner och svarar på frågor.

balansen mellan trafikslagen # de långsiktiga planerna # hänsyn till klimat och resurser
hur gör man i andra storstäder

Medverkande:

Tomas Rudin (S),
Christer Mellstrand (C),
Ann Mari Engel (V),
Per Bolund (MP)
Stella Fare (FP)

Christian Berggren, Linköpings Universitet
Björn Sylvén, Stockholms Spårvägar
Monica Andersson, Stockholms Universitet
Mårten Wallberg, Naturskyddsforeningen

Moderator: Lina Hjorth

Lördag 16 april kl 13 - ca 15.30
ABF-huset Sveavägen 41

ABF Stockholm

i samarbete med Naturskyddsforeningen i Stockholms län • Klimataktion Stockholm

- Kollektivtrafikant Stockholm • Alternativ Stad • Gemensam Valfärd
- Lovö Hembygdsforening och ett tiotal andra organisationer

Hur blir det med prästgårdsarrendet?

Arrendenämndens beslut kom den 3 januari. Stiftets försök att göra sig av med familjen Rydström misslyckades. Arrendet kommer att fortsätta men med höjt arrende från 85 000:-/år till 140 000:-/år med uppräkningsindex enligt konsumentprisindex. Inte bra säger Tom Rydström eftersom inkomsterna från lantbrukets produktion inte följer konsumentprisindex.

Det är inte säkert att arrendenämndens beslut blir det nya arrendeaftalens innehåll. Hela konflikten har ju handlat om Stockholms stift ska följa Svenska Kyrkans interna regler för hur de så kallade prästlöne-

tillgångarna ska förvaltas. Ärkebiskop Anders Weiryds uppfattning:

”En kyrka bör se på sina samlade tillgångar som lån från Gud, att förvalta, bruka och bevara. Detta borde leda till långsiktighet och ödmjukhet. Det förstärker också det etiska ansvaret förknippat med ägande. Men faktum är att om inte tillräckligt många påminner om ansvaret, både utanför och innanför Svenska kyrkan, så finns risken att man nöjer sig med det som är mindre bra”.

Hembygdsföreningen har hela tiden varit detta dåliga samvete utanför kyrkan. Efter arrendenämndens avgörande mailade jag därför den 10 januari biskop Eva Brunne:

”Hallå biskop Brunne!

Ja, nu har arrendenämnden sagt sitt och det är stiftsstyrelsens tur. På Lovö Hembygdsförenings vägnar kommer jag som en fluga att sitta på sammanträdesrummets vägg och lyssna till hur du och Egenomsutskottets ledamöter diskuterar den kristna etikens betydelse för kyrkan som jordägare.

Enligt vår mening finns en väsentlig skillnad mellan den kristna etikens uppfattning, beskriven i

”Gudslånet”, och en mer renödlad affärsmässig grundsyn.

Vi vill önska Guds företrädare lycka till i kampen mot Mammon!”

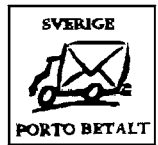
Vi vet inte resultatet från detta internkyrkliga sammanträde, men jag har kontakt med Tom Rydström, som inte heller hört något från stiftet. Jag är försiktigt positiv. Det är ju tveksamt hur stort inflytande Gud har i Stockholms stift.

Nästa steg blir troligen generationsväxlingen. Dottern Elin med man Karel vill överta även det formella ansvaret för gården. Stiftet vill förhoppningsvis inte ha fler konflikter.

Bertil Ottoson

Elin Rydström

Redaktörns baksida

Vad har Saab och Drottningholm för gemensamt? Jo de är två svenska institutioner med stolta anor som båda är nedläggningshotade. Men medan Saab hamnar i media med stora rubriker, sker Drottningholms nedläggning i tystnad. Hela Sverige värnar om Saab, regeringen ordnar garantier av lån på 4 miljarder och skapar all sköns stöd till fabriken i Trollhättan. Men samma regering gäspar bara när Drottningholm riskerar att läggas ned. Eller snarare bidrar till det. I det förra fallet handlar det ju om flera tusen jobb, om stora ekonomiska värden. I det senare bara om mossigt kulturarv. Världsarv visserligen, men ändå. Men Sverige kommer inte att leva på någon bilindustri i framtiden oavsett hur regeringar pumpar in stöd. Den industrin kommer att försvinna till Asien. Kanske inte i morgon, men på sikt. På samma sätt som varvsindustrin försvann trots alla räddningsaktioner på 1970-talet. Eller tekoindustrin dessförinnan. Däremot stiger Drottningholm i värde för var dag som går. Den är en del av den snabbast växande industrin globalt idag: upplevelseindustrin. Och Drottningholm är unikt, för alltid svenskt, kan aldrig flytta till Kina eller Indien, inte ens till Bromma. Strömmen av människor från världens alla hörn som vill besöka Drottningholm växer, år efter år. De lägger ner massor av pengar i vårt land, redan mer än bilindustrin tjänar ihop. Den strömmen kommer att växa. Volvo har flytt till Kina, men kineser och mängder av andra människor med ökat välstånd runt om i världen vill besöka ett fantastiskt 1600-tals slott och en fungerande 1700-talsteater i en ljuvlig park i det exotiska landet Sverige. Där ligger Sveriges framtida värde, jobb och tillväxt. Därför gäller det att utveckla det unika värde som Drottningholm har, inte långsamt strypa och kväva det med asfalt och avgaser, och hoppas på att vi lever gott på våra bilar. De kommer vi inte att göra.